

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Marci Valerij Martialis Epigram. lib. xiiij. diligenter emendati

Martialis, Marcus Valerius

Lugduni, 1518

Liber nonus

[urn:nbn:de:bsz:31-33175](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-33175)

LIB. IX.
M.V. MARTIALIS EPIGRAMMA
NON. LIBER NONVS.

VE mi Toranni frater carissime, Epigramma, qd' extra ordinem paginarum est, ad Stertiniū clarissimū uirum scriptum, qui imaginē meā ponere in bibliotheca sua uoluit. De quo scribens dum tibi putauī, ne ignorares Auitus iste, quis uocaretur. Vale, & para Hospitium.

Ad Auitum.

Non te celabis sublimi pectore uates,
Cui referet serus præmia digna cinis.
Hoc tibi sub nostro breue carmen imagine uiuat,
Quam non obscuris iungis Auite uiris.
Ille ego sum nulli nugarum laude secundus,
Quem non miraris, sed puto lector amas.
Maiores maiora sonent, mihi parua loquuto
Sufficit in uestras sæpe redire manus.

De templo Flauie gentis.

Dum Ianus hyemes, Domitianus autumnos,
Augustus annis commodabit æstates,
Dum grande famuli nomen asseret Rheni
Germanicarum magna lux calendarum,
Tarpeia summi saxa dum patris stabunt,
Dum uoce supplex, dumq; ture placabit,
Matrona diues dulce Iulium numen,
Manebit altum Flauie decus gentis,
Cum sole, & astris, cumq; luce Romana,
Inuisa quicquid condidit manus, cœlum est.

In Lupum.

Pauper amicitie cum sis Lupe, non es amice,

EPIG.

Et queritur de te Mentula laesa nihil.
 Illa filigineis pinguescit adultera cunnis,
 Conuiuiam pascit nigra farina tuum.
 Incensura niues domina setina liquantur,
 Nos bibimus torti pulla uenena cadi.
 Empta tibi nox est fundis non tota paternis,
 Haud sua desertus rura sodalis arat.
 Splendet Erythraeis per lucida mœcha lapillis,
 Ducitur addictus te futuente cliens.
 Octo syris suffulta datur lectica puella,
 Nondum sandapila pondus amicus erit.
 I nunc, & miseros Cybele præcide cinædos,
 Hæc erat, hæc cultris mentula digna tuis.

Ad Domitianum.

Quantum iam superis Cæsar, caeloq; dedisti,
 Si repetas, & si creditor esse uelis.
 Grandis in ætherio licet auctio fiat olympo,
 Coganturq; dei uendere quicquid habent.
 Conturbabit Atlas, & non erit uncia tota,
 Decidat tecum qua pater ipse deum.
 Pro capitolinis quid enim tibi soluere templis?
 Quid pro tarpeia frondis honore potest?
 Quid pro culminibus geminis matrona tonantis?
 Pallada prætereo, res agit illa tuas.
 Quid loquar Alciden, Phœbumq; piosq; laconas?
 Ad dita quid latio flauia templa foro?
 Expectes, & sustineas Auguste, necesse est,
 Nam tibi quod soluat, non habet arca Iouis.

In Aeschilum.

Aureolis futui cum possit Galla duobus,
 Et plusquam futui, si totidem addideris,
 Aureolos à te cur accipit Aeschile denos?

L I B. I X.

Non fellat tanti Galla, quid ergo? tacet.

In Paulam.

Nubere uis Prisco, non miror, Paula sapisti,
Ducere te non uult Priscus, & ille sapit.

Ad Domitianum.

Tibi summe rheni domitor, & parens orbis,
Publice princeps gratias agunt urbes,
Populos habebunt, parere iam scelus non est,
Non puer auari sectus arte mangonis
Virilitatis damna mceret erepta,
Nec quam superbus computet stipem leno,
Dat prostituto misera mater infanti.
Qui nec cubili fuerat ante te quondam
Pudor esse per te coepit & lupanari.

In Afrum.

Dicere de libycis reduci tibi gentibus Afer
Continuis uolui quinq; diebus aue.
Non uacat, aut dormit dictum bis, terq; reuerso
Iam satis est, non uis Afer auere, Vale.

Ad Domitianum.

Tanquam parua foret sexus iniuria nostri,
Foedandos populo prostituiffe mares,
Iam cune lenonis erant, ut ab hubere raptus
Sordida uagitu posceret era puer.
Immatura dabant infandas corpora pœnas,
Non tulit Ausonius talia monstra pater.
Idem qui teneris nuper succurrit ephœbis,
Ne faceret sterileis seuâ libido uiros.
Diluxere prius pueri, iuuenesq; senesq;
At nunc infantes te quoq; caesar amant.

Ad Bithnicum:

Nil tibi legauit Fabius Bithinice, cui tu

EPIG.

Annua, si memini, millia sena dabis.
Plus nulli dedit ille, queri Bithinice noli.

Annua legauit millia sena tibi.

In Cantarum.

Cænes Cantare cum foris libenter,

Clamas, & maledicis, & minaris.

Deponas animos truceis, monemus,

Liber non potes, & gulosus esse.

De Earino Domitiani.

Nomen cum uiolis, rosisque natum,

Quo pars optima nuncupatur anni,

Hyblam quod sapit, atticosque flores,

Quod nidos olet alitis superba,

Nomen nectare dulcius beato,

Quo mallet Cybeles puer uocari,

Et qui pocula temperat Tonanti,

Quod si parrhasia sones in aula,

Respondent Veneres, cupidinesque.

Nomen nobile, molle, delicatum

Versu dicere non rudi uolebam,

Sed tu syllaba contumax repugnans.

Dicunt Earinon tamen poetae,

Sed graeci, quibus est nihil negatum,

Et quos ἀπερ' ἀπερ' decet sonare.

Nobis non licet esse tam disertis,

Qui musas colimus seueriores.

De Eodem.

Si daret autūnus mihi nomē ὀπωρινοσ' essem,

Horrida si brumæ sydera, χειμερινοσ',

Dictus ab aestiuo τερπινοσ' mihi mense uocarer.

Tempora cui nomen uerna dedere, quis est?

De Eodem.

Nomen habes,

LIBER. IX.

Nomen habes, teneri quod tempora nuncupat anni,

Cum breue cecropiæ uer populantur apes.

Nomen, acidalia meruit quod arundine pingi,

Quod Cytherea sua scribere gaudet acu.

Nomen, erythraeis quod litera facta lapillis,

Gemma quod heliadum pollice trita notet.

Quod penna scribente grues ad sydera tollant,

Quod decet in sola Cæsaris esse domo.

In Fictos amicos.

Hunc, quem cœna tibi, quem mensa parauit amicum,

Esse putas fidæ pectus amicitia?

A prum amat, & mullos, & sumen, & ostrea, non te.

Tam bene si cœnem, noster amicus eris.

De Chloë.

Inscripsit tumulo septem celebrata uirorum

Se fecisse Chloë, quid pote Simplicius?

De coma Earini.

Consilium formæ speculum, dulcisq; capillos

Pergameo posuit dona sacrata Deo.

Ille puer tanto domino gratissimus aula,

Nomine qui signet tempora uerna suo.

Fœlix, quæ tali censetur munere tellus,

Nec Ganymedeas mallet habere comas.

Ad Aesculapium.

Latonæ uenerande nepos, qui mitibus herbis

Parcarum exoras pensa, breueisq; colos.

Hos tibi laudatos dominorum uoce capillos

Ille tuus latia misit ab urbe puer.

Addidit & nitidum sacratis crinibus orbem,

Quo fœlix facies iudice tuta fuit.

Tu iuuenile decus serua, nec pulchrior ille

In longa fuerit, quam breuiore coma.

EPIG.

A d Cas. Domitianum.

Est mihi sitq; precor longum te præsidi Casar
 Rus minimum, parui sunt & in urbe lares.
 Sed de ualle breui, quas det sitientibus hortis,
 Cura laboratas antlia tollit aquas.
 Sicca domus queritur nullo se rore foueri,
 Cum mihi uicino Martia fonte sonet.
 Quam dederis nostris Auguste penatibus undam,
 Castalis hæc nobis, aut Iouis imber erit.

In Sabellum.

Laudas balnea uersibus trecentis.
 Cœnantis bene Pontici Sabelle
 Vis cœnare Sabelle, non lauari.

A d Domitianum.

Hæc quæ tota patet, tegiturq; & marmore, & auro,
 Infantis domini conscia terra fuit.
 Felix quæ tantis sonuit uagantibus, & quæ
 Vidit reptanteis, sustinuitq; manus.
 Hic steterat ueneranda domus, quæ præstitit orbi,
 Quod Rhodos, astrifero quod pia Creta polo.
 Cretenses texere Iouem crepitantibus armis,
 Semiuiui poterant qualia ferre phryges.
 At te protexit superum pater, & tibi Casar
 Pro iaculo, & parma fulmen, & ægis erat.

Ad Auctum.

Artemidorus habet puerum, sed uendit agrum.
 Agrum pro puero Calliodorus habet.
 Dic, uter ex istis melius rem gesserit Aucte,
 Artemidorus amat, Calliodorus arat.

Ad Pastorem.

Credis ob hoc me pastor opes fortasse rogare,
 Propter quod uulgus, crassaq; turba rogat.
 Ut setina meos consumat gleba ligones.

LIBER. IX.

Et sonet innumera compe de tuscus ager.
Vt Mauri lybicus centum stent dentibus orbes,
Et crepet in nostris aurea lamina toris.
Nec labris nisi magna meis crystallata terantur,
Et faciant nigras nostra falerna niues,
Vt canusinatus nostro syrus asserere sudet,
Et mea sit culto sella cliente frequens,
Aestuet ut nostro madidus conuiuia ministro,
Quem permutatum nec Ganymede uelim.
Vt lutulenta linat tyrias mihi mula lacernas,
Et massileum uirga gubernet equum.
Est nihil ex istis, superos, ac sydera testor,
Ergo quid? ut donem Pastor, & ædificem.

Ad Carum.

O cui uirgineo flauescere contigit auro,
Dic ubi palladium sit tibi Care decus?
Aspicis en domini fulgentis marmore uultus,
Venit ad has ultro nostra corona comas.
Albane liuere potest pia quercus oliua,
Cinixerit inuidium quod prior illa caput.

Ad Eundem.

Quis palatinos imitatus imagine uultus
Phidiacum latio marmore uicit ebur,
Hæc mundi facies, hæc sunt Iouis ora sereni,
Sic tonat ille deus, cum sine nube tonat.
Non solam tribuit Pallas tibi Care coronam,
Effigiem domini, quam colis, illa dedit.

In Afrum.

Dantem uina tuum quoties aspeximus Hylum,
Lumine nos Afer turbidiore notas.
Quid rogo? qd' scelus est molle; spectare ministrum?
Aspicimus solem, sydera, templa, deos.

EPIG.

Auertam uultus, tanquam mihi pocula gorgon
 Porrigat, atq; oculos, oraq; nostra tegam.
 Trux erat Alcides, sed Hylan spectare licebat,
 Ludere Mercurio cum Ganymede licet.
 Si non quis teneros spectet cōiuiam ministros,
 Phineas inuites Afer, & œdipodas.

De Nerua.

Audet facundo qui carmina mittere Nerua,
 Pallia donauit glaucina Cosme tibi.
 Pestano uiolas, & cana ligustra colono,
 Hybleis apibus corsica mella dabit.
 Sed tamen & parua nonnulla est gratia muse,
 Appetitur posito uilis oliua lupo.
 Nec tibi sit mirum, modici quod conscia uatis
 Iudicium metuat nostra Thalia tuum.
 Ipse tuas etiam ueritus Nero dicitur aures,
 Lasciuum iuuenis cum tibi lusit opus.

In Crestum.

Cum depilatos Creste coleos portes,
 Et uulturino mentulam parem collo,
 Et prostitutis leuius caput culis,
 Nec uiuat ullus in tuo pilus crure,
 Purgentq; sœua cana labra uolsella,
 Curios, Camillos, Quintios, Numas, Ancos,
 Et quicquid usquam legimus pilosorum
 Loqueris, sonasq; grandibus minax uerbis,
 Et cum theatro, seculoq; rixaris.
 Occurrit aliquis inter ista draucus, &
 Iam pædagogus liberatus, & cuius
 Resibulauit turgidum faber penem,
 Nutu uocatum ducis, & pudet fari,
 Catoniana Creste quod facis, lingua.
 Epitaphium Latini.

L I B. I X .

Dulce decus scæna ludorum fama Latinus
 Ille ego sum plausus, deliciæq; tuæ,
 Qui spectatorem potui fecisse Catonem,
 Soluere qui Curios, Fabriciosq; graueis.
 Sed nihil a nostro sumpsit mea uita theatro,
 Et sola tantum scænicus arte feror.
 Nec poteram gratus domino sine moribus, esse.
 Interius menteis suspicit ille deus.
 Vos me laurigeri parasitum dicite Phœbi,
 Roma sui famulum dum sciat esse Iouis.

Epitaphium Philenis.

Sæcula nestoræa permensa Phileni senectæ
 Rapta es ad infernas tam cito ditis aquas.
 Euboicæ nondum numerabas longa sibylle
 Tempora, maior erat mensibus illa tribus.
 Heu quæ lingua filet, non illam mille catastræ
 Vincebant, nec quæ turba Serapin amat.
 Nec matutini cirrata caterua magistri,
 Nec quæ strymonio de grege ripa sonat.
 Quæ nunc thessalico lunam deducere rhombo,
 Quæ sciet hos, illos uendere lena toros?
 Sit tibi terra leuis, molliq; tegaris arena,
 Ne tua non possint eruere ossa canes.

De Antistio.

Cappadocum sæuis Antistius occidit oris
 Rusticus, o tristi crimine terra nocens.
 Rettulit ossa sinu cari Nigrina mariti,
 Et quæstæ est longas non satis esse uias.
 Cumq; daret sanctam tumulis, qbus inuidet, urnam,
 Visa sibi est rapto bis uiduata uiro.

De Vebij uoto.

Dum comes arctoïis hæeret Caesaris armis

EPIG.

Vebius, hanc Marti pro duce uouit auem.
 Luna quater binos non tota peregerat orbis,
 Debita posebat iam sibi uota deus.
 Ipse suas anser latus properauit ad aras,
 Et cecidit sanctis hostia parua focis.
 O sto uides patulo pender e numismata rostro
 A litis, hæc extis condita nuper erant.
 Quæ litat argento pro te non sanguine Cæsa
 Victima, iam ferro non opus esse docet.
 Qualem uelit amicam.

Hanc uolo, quæ facilis, quæ palliolata uagatur.
 Hanc uolo, quæ puero iam dedit ante meo.
 Hanc uolo, quam redimit totam denarius alter.
 Hanc uolo, quæ pariter sufficit una tribus.
 Poscentem nummos, Et grandia uerba sonantem
 Possideat crassi Mentula Burdigali.

Ad Flaccum.

Audieris in quo Flacce balneo plausum,
 Morionis illic esse Mentulam scito.

In Laudem Do.

Iuppiter idæi risit mendacia busti,
 Dum uidet Augusti flauia templa poli.
 Atque inter mensas largo iam nectare fusus,
 Pocula cum Marti traderet ipse suo,
 Respiciens Phœbum pariter, Phœbiq; sororem,
 Cum quibus Alcides, Et pius arcas erat.
 Gnostia uos inquit nobis monumenta dedistis,
 Cernite, quam plus sit Cæsaris esse patrem.

In Philomusum.

Artibus his semper cenam Philomuse mereris,
 Plurima dum singis, sed quasi uera refers.
 Scis quid in arsfacia Pacorus deliberet aula,
 Rhenanam numeras, sarmaticamq; manum.

LIB. IX.

Verba ducis daci cattis mandata resignas,
Vidricem laurum, quam uenit, ante uides.

Scis quoties phario madeat Ioue fusca Syene,
Scis quota de libyco littore puppis eat.

Cuius iuleæ capiti nascantur oliuæ,
Destinet athereus cui suaserta pater.

Tolle tuas arteis, hodie coenabis apud me
Hac lege, ut narres nil Philomuse noui.

De Ganymede, & Ioue.

Viderat ausonium posito modo crine ministrum
Phryx puer alterius gaudia nota Iouis,

Quod tuus ecce tuo Casar permisit Ephæbo,
Tu permitte tuo maxime rector, ait.

Iam mihi prima latet longis lanugo capillis,
Iam tua me ridet Iuno, uocatq; uirum.

Cui pater athereus puer o dulcissime dixit,
Non ego quod poscis, res negat ipsa tibi.

Casar habet noster simileis tibi mille ministros,
Tantaq; sydereos uix capit aula mares.

At tibi si dederit uultus coma tonsa uiriles,
Quis mihi, qui nectar misceat, alter erit?

In Gallam.

Cum sis ipsa domi, mediaq; ornere suburra,
Fiant absentes & tibi Galla coma,

Nec dentes aliter, quam serica nocte reponas,
Et lateas centum condita pyxidibus,

Nec tecum facies tua dormiat, innuis illo,
Quod tibi prolatum est mane supercilio.

Et te nulla mouet cani reuerentia cunni,
Quem potes inter auos iam numerare tuos.

Promittis sexcenta tamen, sed Mentula surda est,
Et fit lufca licet, te tamen illa uidet.

EPIG.

Ad Agathinum.

Summa licet uelox Agathine pericula laudas,
 Non tamen efficies, ut tibi parma cadat.
 Nolentem sequitur, tenuisq; reuersa per auras
 Vel pede, uel tergo, clune, uel ungue sedet.
 Lubrica coritio quamuis sint pulpita nimbo,
 Et rapiant celeres uela negata noti.
 Securos pueri neglecta perambulat artus,
 Et nocet artificii uentus, & unda nihil.
 Ut peccare uelis, cum feceris omnia, falli
 Non potes, arte opus est, ut tibi parma cadat.

De Natali Cæsonie.

Prima palatino lux est hæc orta tonanti,
 O ptasset Cybele qua peperisse Iouem.
 Hac & sanctonici genita est Cæsonia Ruffi,
 Plus debet matri nulla puella suæ.
 Letatur gemina uotorum sorte maritus,
 Contigit hunc illi quod bis amare diem.

De uoto Philenis.

Tarpeias Diodorus ad coronas
 Romam cum peteret pharo relicta,
 Vouit pro reditu uiri Philenis,
 Illam lingeret ut puella simplex,
 Quam castæ quoque diligunt sabinae,
 Dispersa rate tristibus procellis
 Mersus fluctibus, obrutusq; ponto
 Ad uotum Diodorus enatauit.
 O tardus nimis, & piger maritus.
 Hoc a littore si puella uotum
 Fecisset mea, protinus redissem.

In Ponticum.

Pontice quod nunquam futuis, sed pellice leua

LIBER. IX.

Vteris, & ueneri seruit amica manus,
Hoc nihil esse putas, scelus est mihi crede, sed ingēs,

Quantum uix animo concipis ipse tuo.

Nempe semel futuit, generaret Horatius ut tres.

Mars semel, ut geminos Iliā casta daret.

Omnia perdiderat, si masturbatus uterque

Mandasset manibus gaudia foeda suis.

Ipsam crede tibi naturam dicere rerum

Istud, quod digitis Pontice perdis, homo est.

Ad Apollinem.

Campis diues Apollo sic murinis,

Sic semper senibus fruare cygnis,

Doctæ sic tibi seruiant sorores,

Nec Delphis tua mentiatur ulli,

Sic palatia te colant, amentq̄s,

Bis senos cito me rogante fasceis

Det Stellæ bonus, annuatq̄s Cæsar.

Fœlix tunc ego, debitorq̄s uoti

Cæsuri tibi rusticas ad aras

Ducam cornibus aureis iuuenicum.

Nata est hostia Phœbe, quid moraris?

De Statua Herculis.

Hic, qui dura sedens porrecto saxa leone

Mitigat exiguo magnus in ære deus.

Quæq̄ tulit, spectat resupino sydera, uultu,

Cuius leua calet robore, dextra mero.

Non est fama recens, nec nostri gloria cœli,

Nobile lysippi munus, opusq̄s uides.

Hoc habuit numen pellei mensa tyranni,

Qui cito perdomito uictor in orbe iacet.

Hunc puer ad libycas iurauerat Hannibal aras,

Iusserat hic Syllam ponere regna trucem.

EPIG.

Offensus uaria tumidis terroribus aula,
 Priuatos gaudet nunc habitare lares.
 Vtq; fuit quondam placidi coniuua Molochi,
 Sic uoluit docti Vindicis esse deus.

De Eadem statua.

A leiden modo Vindicis rogabam,
 Esset cuiusopus, laborq; felix,
 Risit, nam solet hoc, leuiq; nutu,
 Græce nunquid ait poeta nescis?
 Inscripta est basis, indicatq; nomen.
 ΛΙΟΠΠΟΥ lego, Phidia putari.

Ad Marcellinum.

Miles hyperboreos modo Marcelline triones,
 Et getici tuleris sydera pigra poli,
 Ecce prometheæ rupes, & Fabula montis
 Quam prope sunt oculis nunc adeunda tuis.
 Vt deris immensis cum conelamata querelis
 Saxa sentis, dices durior ille fuit.
 Et licet hoc addas, potuit qui talia ferre,
 Humanum merito finxerat ille genus.

In Gellium.

Gellius ædificat semper, modo limina ponit,
 Nunc foribus claues aptat, emitq; seras,
 Nunc has, nunc illas mutat, reficitq; fenestras,
 Dum tamen ædificet, quodlibet ille facit.
 Oranti nummos ut dicere possit amico
 Vnum illud uerbum Gellius, ædifico.

In Pannicum.

Democritos, Zenonas, inexplicitosq; Platonas,
 Quicquid & hirsutis squallet imaginibus,
 Sic quasi Pythagoræ loqueris successor, & hæres,
 Præpendet mento nec tibi barba minor.

LIBER. IX.

Sed quid & hircosis serum, & turpe pilosis,
 In molli rigidum clune libenter habes?
 Tu qui sectarum causas, & pondera nosti,
 Dic mihi, praecidi Pannice dogma quod est.
 In Gallicum.

Hæredem cum me partis tibi Gallice quarta
 Per tua iurares sacra, caputq; tuum,
 Credidimus, quis enim damnet sua vota libenter?
 Et spem muneribus fouimus usq; datis,
 Inter quæ rari laurentem ponderis aprum,
 Misimus, æthola de Calydone putes.
 At tu continuo populumq; patresq; uocasti,
 Ructat adhuc aprum callida Roma meum.
 Ipse ego, quis credat? conuiuia nec ultimus hæsi,
 Sed nec costa data est, cauda ue missa mihi.
 De quadrante tuo quid sperem Gallice? nulla
 De nostro nobis uncia uenit apro.

De Partheniana toga.

Hæc est illa meis multum cantata libellis,
 Quam meus edidicit lector, amatq; togam.
 Partheniana fuit, quondam memorabile uatis
 Munus, in hac ibam conspiciendus eques.
 Dum noua, dum nitida fulgebat splendida lana,
 Dumq; erat authoris nomine digna sui.
 Nunc anus, & tremulo uix accipienda tribuli,
 Quam possis niueam dicere iure tuo.
 Quid non longa dies, quid non consumitis anni?
 Hæc toga iam non est Partheniana, mea est.

In Gaurum.

Ingentium mihi Gaure probas sic esse pusillum,
 Carmina quod faciam, quæ breuitate placent,
 Confiteor, sed tu bis denis grandia libris

EPIG.

Qui scribis Priami praelia, magnus homo es.
 Nos facimus Bruti puerum, nos Lagona uiuum,
 Tu magnus luteum Gaure gigante facis.

De Lucano, & Tullo.

Quod semper superos inuito fratre rogasti,
 Hoc Lucane tibi contigit ante mori.
 Inuidet ille tibi, stygias nam Tullus ad undas
 Optabat quamuis sit minor, ire prior.
 Tu colis elyftos, nemorisq; habitator Amceni
 Esse tuo primum nunc sine fratre cupis.
 Et si iam nitidis alternus uenit ab astris,
 Pro Polluce mones Castora, ne redeat.

Ad Quintum.

Si credis mihi Quinte, quod mereris,
 Natales Ouidi tuos apriles,
 Ut nostras amo martias calendas,
 Felix utraque lux, diesq; nobis
 Signandi melioribus lapillis.
 Hic uitam tribuit, sed hic amicum.
 Plus dant Quinte mihi tuae calendæ.

Ad Eundem.

Natali tibi Quinte tuo dare parua uolebam
 Munera, tu prohibes, imperiosus homo es.
 Parendum est monitis, fiat, quod uterq; iubemus.
 Et quod utrunque iuuat, tu mihi Quinte dato.

Ad Cognatum.

Si mihi picena turdus palleret oliua,
 Tenderet aut nostras filua sabina plagas,
 Aut crescente uadis traheretur arundine præda,
 Pinguis & implicitas uirga teneret aues,
 Cara daret solenne tibi cognatio munus,
 Nec frater uobis, nec prior esset auus.

LIB. IX.

Nunc sturnos inopes, fringuillarumq; querelas

Audit, & arguto passere uernat ager.

Inde salutatus picæ respondet arator.

Hinc prope summa rapax miluus in astra uolat.

Mittimus ergo tibi parua munuscula cortis,

Qualia si recipis, sæpe propinquus eris.

Ad Flaccum.

Luce propinquorum, qua plurima mittitur ales,

Dum Stellæ turdos, dum tibi Flacce paro,

Succurrit nobis ingens, onerosaq; turba,

In qua se primum quisq; meumq; putat.

Demeruisse duos uotum est, offendere plureis

Vix tutum, multis mittere dona, graue est.

Qua possum sola ueniam ratione merebor,

Nec Stellæ turdos, nec tibi Flacce dabo.

De Splendophoro.

Splendophorus libycas domini petit armiger urbeis,

Quæ puero dones, tela Cupido para.

Illa quibus iuuenes figis, molleisq; puellas,

Sit tamen in tenera leuis & hasta manu.

Loricam, clypeumq; tibi, galeamq; remitto,

Tutus ut inuadat prælia, nudus eat.

Non iaculo, non ense fuit, læsusue sagitta,

Casside dum liber Parthenopeus erat.

Quisquis ab hoc fuerit fixus morietur amore.

O sælix, si quam tam bona fata manent.

Dum puer es, redeas, dum uultus lubricus, & te

Non libye faciat, sed tua Roma uirum.

In Edulum.

Nilest tritius Edili lacernis,

Non anse ueterum corinthiorum,

Necceus compede lubricum decenni,

EPIG.

Non ruptæ recutita colla mule,
 Nec quæ flamineam secant salebra,
 Nec qui littoribus nitent lapilli,
 Nec tusca ligo uinea politus,
 Nec pallens toga mortui tribulis,
 Nec pigri rota quassa mulionis,
 Nec rasum cauea latus bisontis,
 Nec dens iam senior ferocis apri.
 Res una est tamen, ipse non negabit,
 Culus tritior Edili lacernis.

Ad Nympham.

Nympha sacri regina lacus, cui grata Sabinus,
 Et mansura pio munere templa dedit.
 Sic montana tuos semper colat umbria fonteis,
 Nec tua baianas Sarsina malit aquas.
 Excipe sollicitos placide, mea dona, libellos.
 Tu fueris musis pegasis unda meis.
 Nympharum templis quisquis sua carmina donat,
 Quid fieri libris debeat, ipse monet.

In Mamurram.

In septis Mamurra diu, multumq; uagatus
 Hic, ubi Roma suas aurea uexat opes,
 Inspexit molleis pueros, oculisq; comedit,
 Non hos, quos primæ prostituere casa,
 Sed quos arcanae seruant tabulata catasta,
 Et quos non populus, nec mea turba uidet.
 Inde satur mensas, & opertos exiit orbis,
 Expositumq; alte pingue poposcit ebur.
 Et testudineum mensus quater hexaclinon,
 Ingemuit citro non satis esse suo.
 Consuluit nares, an olerent era Corinthos,
 Culpauit statuas & Polyelete tuas.

LIB. IX.

Et turbata breui questus crystallina uitro,

Myrrina signauit, seposuitq; decem.

Expendit ueteris calathos, & si qua fuerunt

Pocula mentorea nobilitata manu,

Et uirideis picto gemmas numerauit in auro,

Quicquid & in niuea grandius aure sonat.

Sardonicas ueros mensas quaesuit in omneis,

Et pretium magnis fecit Iaspidibus.

Vndecima lassus cum iam discederet hora,

Asse duos calices emit, & ipse tulit.

De Corona Rosæ.

Seu tu pæstans genita es, seu Tyburis aruis,

Seu rubuit tellus tuscula flore tuo.

Seu prænestino te uillica legit in horto,

Seu modo campani gloria ruris eras,

Pulchrior ut nostro uideare corona Sabino,

De nomentano te putet esse meo.

De Platano cordubensi.

In tharessiæcis domus est notissima terris,

Qua diues placidum Corduba Bethyn amat,

Vellera natiuo pallent ubi flaua metallo,

Et linit hesperium bractea uiua pecus.

Aedibus in medijs totos amplexa penates

Sat platanus densis Cæsariana comis.

Hospitis inuicti posuit quam dextera foelix,

Cœpit & ex illa crescere uirga manu.

Authorem, dominumq; nemus sentire uidetur.

Sic uiret, & ramis sydera celsa petit.

Sæpe sub hac madidi luserunt arbore fauni.

Sæpe sub hac latuit rustica fronde dryas.

Dumq; fugit solos nocturnum Pana per agros,

Terruit & tacitam fistula sera domum,

EPIG.

Atque oluere lares comessatore lyæo,
 Creuit et effuso letior umbra mero.
 Hesternisq; rubens delecta est herba coronis,
 Atq; suas potuit dicere nemo rosas.
 O dilecta deis, o magni Caesaris arbor,
 Ne metuas ferrum, sacrilegosq; focos.
 Perpetuos sperare licet tibi frondis honores,
 Non Pompeiana te posuere manus.

De Phileni.

Tinctis murice uestibus quod omni
 Et nocte utitur, et die Philenis,
 Non est ambitiosa, nec superba
 Delectatur odore, non colore.

In Phœbum.

Ad cœnam inuitant omnes te Phœbe cinædi.
 Mentula quem pascit, non puto purus homo est.

De Statua Do.

Herculis in magni uultus descendere Cæsar
 Dignatus latiae dat noua templa uie.
 Qua triuie nemorosa petit dum regna uiator,
 O stauum domina marmor ab urbe legit.

De Eadem statua.

Ante colebatis notis, et sanguine largo
 Maiorem Alcidem, nunc minor iste colit.
 Hunc magnas rogat alter opes, rogat alter honores.
 Illi securus uota minora facit.

Ad Herculem de eadem statua.

Alcide latio nunc agnoscende tonanti,
 Postquam pulchra Dei Cæsaris ora geris.
 Si tibi tunc isti uultus, habitusq; fuissent,
 Cesserunt manibus cum fera monstra tuis,
 Argolico famulum non te seruire tyranno
 Vidissent gentes,

LIBER IX.

Vidissent gentes, sauaq; regna pati.

Sed tu iussisses Eurystei, nec tibi fallax
Portasset Nesi perfida dona Lichas.

Oetai sine lege rogi securus adisses
Astra patris summi, quae tibi poena dedit.

Lydia nec domina traxisses pensa superbae,
Nec styga uidisses, tartareumq; canem.

Nunc tibi Iuno fauet, nunc te tua diligit Hebe,
Nunc, te si uideat Nympha, remittet Hilan.

Ad Fabullum.

Vxor cum tibi sit formosa, pudica, puella,

Quid tibi natorum iura Fabulle trium?

Quod petis à nostro supplex dominoq; Deoq;

Tu dabis ipse tibi, si potes arrigere.

In Aeschilum.

Lasciuam tota possedi nocte puellam,

Cutus nequitas uincere nemo potest.

Fessus mille modis illud puerile poposci,

Ante preces totas, primaq; uerba dedit.

Improbis quiddam ridensq; rubensq; rogauit,

Pollicita est nulla luxuriosa mora.

Sed mihi pura fuit, tibi non erit Aeschile, siquis,

Accipe & hoc munus conditione mala.

In Magistrum ludi.

Quid tibi nobiscum est ludi seclerate magister?

Inuisum pueris, uirginibusq; caput.

Nondum cristati rupere silentia galli,

Murmure iam saeuo, uerberibusq; tonas.

Tam graue percussis incudibus era resultant,

Causidicum medio cum faber aptat equo.

Mitior in magno clamor furit amphitheatro,

Vincenti parmae cum sua turba fauet.

P

EPIG.

Vicini somnum non tota nocte rogamus,
 Nam uigilare leue est, peruigilare graue.
 Discipulos dimitte tuos, uis garrule quantum
 Accipis, ut clames, accipere ut taceas?

In Policarmum.

Cum futuis Policarme soles in fine cacare,
 Cum paedicaris, quid Policarme facis?

In Cæcilianum.

Dixerat o mores, o tempora Tullius olim,
 Sacrilegum strueret cum Catilina nefas,
 Cum gener atq; socer diris cõcurreret armis,
 Mæstiq; ciuili cæde maderet humus.

Cur nunc o mores, cur nunc o tempora dicis?
 Quod tibi nõ placeat Cæciliane, quid est?
 Nulla ducum feritas, nulla est insania ferri.
 Pace frui certa, leticiaq; licet.

Non nostri faciunt, tibi quod tua tempora sordent,
 Sed faciunt mores Cæciliane tui.

De Leone, & Ariete.

Massilli Leo fama iungi, pecorisq; maritus
 Lanigeri mirum qua posuere fide.
 Ipse licet uideas, Cæuea stabulantur in una,
 Et pariter socias carpit uterque dapes.
 Nec foetu nemorum gaudent, nec mitibus herbis,
 Concordem satiat sed rudis agna feram.
 Quid meruit terror Nemæas, quid portitor Helles,
 Ut niteant celsi lucida signa poli?
 Sydera si, possent, pecudesq; feræq; mereri,
 Hic Aries astris, hic Leo dignus erat.

Ad Liberum amicum.

Liber amyclæa frontem redimite corona,
 Qui quatis ausonia uerbera graia manu,

LIBER: IX.

Clausa mihi texto cum prandia uimine mittas,

Cur comitata dapes nulla lagena uenit?

At qui digna tuo si nomine munera ferres,

Sicis puto debuerint quæ mihi dona dari.

In Sutorem.

Dentibus antiquas solitus producere pelleis,

Et mordere luto putre, uetusq; solum.

Prænestina tenes defuncti rura patroni,

In quibus indignor si tibi cella fuit.

Rumpis & ardentem madidus crystallam falerno,

Et pruris domini cum Ganymede tui.

At me litterulas stulti docuere parentes.

Quid cum grammaticis, rhetoribusq; mihi?

Frangere leueis calamos, & scinde Thalia libellos,

Si dare sutori calceus ista potest.

De Effigie Camoni.

Effigiem pueri tantum pictura Camoni

Seruat, & infantis prima figura manet.

Florenteis nulla signauit imagine uultus,

Dum timet ora pius muta uidere pater.

De Balneo Tuccæ.

Non filice duro, struclili ue cemento,

Nec latere cocto, quo Semyramis longam

Babylona cinxit, Tuccæ balneum fecit,

Sed strage nemorum, pineaq; compage,

Vt nauigare Tuccæ balneo possit,

Idem beatas latus extruit thermas

De marmore omni, quod Caristos inuenit,

Quod Phrygia, siue asra quod Nomas mittit,

Et quod uirenti fonte lauit Eurotas,

Sed ligna desunt, sub iuce balneum thermis.

De Effigie Camoni.

P. ij

EPIG.

Hæc sunt illa mei quæ cernitis ora Camoni,
 Hæc pueri facies, primaq; forma fuit.
 Creuerat hic uultus bis denis fortior annis,
 Gaudebatq; suas pingere barba genas,
 Et libata semel summos modo purpura cultus
 Sparserat, inuidit de tribus una soror.
 Et festinatîs incidit stamina pensis,
 Absentemq; patri rettulit urna rogam.
 Sed ne sola tamen puerum pictura loquatur,
 Hæc erit in chartis maior imago meis.

De Conuiuio Prisci.

Quod optimum sit disputat conuiuium,
 Facunda Prisci pagina.
 Et multa dulci, multa sublimi refert,
 Sed cuncta docto pectore.
 Quod optimum sit queritis conuiuium?
 In quod coraules non uenit.

Ad Picentinum.

Funera post septem nupsit tibi Galla uirorum
 Picentine, sequi uult puto Galla uiros.

Ad Domitianum.

Oderat ante ducum famulos, turbamq; minorem
 Et palatinum Roma supercilium,
 At nunc tantus amor cunctis Auguste tuorum,
 Ut sit cuiq; suæ cura secunda domus.
 Tam placidæ mentes, tanta est reuerentia nostri,
 Tam pacata quies, tantus in ore pudor.
 Nemo suos, hæc est aula natura potentis,
 Sed domini mores Cæsarianus habet.

De Gellio.

Duxerat esuriens locupletem pauper, animumq;
 Vxorem, pascit Gellius, et sinit.

LIB. IX.

Ad Aulum.

Lector, & auditor nostros probat Aule libellos,

Sed quidam exactos esse poeta negat.

Non nimium curo, nam cœnæ fercula nostræ

Malim conuiuis, quam placuisse cocis.

In Cinnam.

Dixerat astrologus periturum te cito Cinna,

Nec puto mentitus dixerat ille mihi.

Nam tu dum metuis, ne quid post fata relinquas,

Hausisti patrias luxuriosus opes.

Bis quartum decies, non toto tabuit anno,

Dic mihi, non hoc est Cinna perire cito?

Ad Cæsarem Do.

Inter tanta tuæ miracula Cæsaris arenæ,

Quæ uincit ueterum munera clara ducum.

Multum oculi, sed plus aures debere fatentur

Se tibi quod spectant, qui recitare solent.

Ad Norbanum.

Cum tua sacrilegos contra Norbane furores,

Staret pro domino Cæsare sancta fides,

Hæc ego pieria ludebam tutus in umbra,

Ille tuæ cultor notus amicitie.

Me tibi uindelicis raptum narrabat in oris,

Nescia nec nostri nominis arctos erat.

O quoties ueterem non inficiatus amicum

Dixisti, meus est iste poeta, meus.

Omne tibi nostrum, quod bis trieteride iuncta

Ante dabat lector, nunc dabit auctor opus.

De Paulo.

Languidior nostri si quando est Paulus Atili,

Non se, conuiuis abstinet ille suis.

Tu langore quidem subito, fictoq; laboras,

EPIG.

Sed mea porrexit sportula Paule pedes.

De Filio Silii.

Festinata sui gemeret cum fata Seueri
 Silius ausonio non semelore potens,
 Cum grege Pierio mæstus, Phæboq; querebar,
 Ipse meum fleui dixit Apollo Linon.
 Respexitq; suam, quæ stabat proxima fratri
 Calliopen, & ait, tu quoq; uulnus habes.
 Aspice Tarpeium, palatinumq; Tonantem,
 A usa nefas Lachesis læsit utrunq; Iouem.
 Numina cum uideas duris obnoxia fatis,
 Inuidia possis exonerare deos.

Ad Lupercum.

Septem post calices opimiani
 Denso cum iaceam triente blesus,
 Affers nescio quas mihi tabellas,
 Et dicis, modo liberum esse iussi,
 Tenas seruulus est mihi paternus.
 Signa, cras melius Luperce fiet.
 Nunc signat meus annulus lagenam.

Ad Ruffum.

Dum me captares, mittebas munera nobis,
 Postquam cepisti, das mihi Ruffe nihil.
 Ut captum teneas, capto quoq; munera mitte,
 De cauea fugiat ne male pastus aper.

Ad Stellam.

Lege nimis dura conuiuiam scribere uersus
 Cogis Stella, licet scribere nempe malos.

Ad Flaccum.

Sic in gramine floreo recliuis,
 Quæ gemmantibus hinc, & inde riuis
 Curua calculus excitatur unda,

LIB. IX.

Exclusis procul omnibus molestis,
Perfundas glaciem triente nigro
Frontem sutilibus rubet coronis,
Sic uni tibi fit puer cinædus,
Et castissima pruriat puella.
Infamem nimio calore cypron
Observes, monco, precorq; Flacce,
Messes area cum teret crepantes,
Et Eului tuba sauiet Leonis.
At tu diua Paphi remitte nostris
Illæsum iuuenem remitte uotis.
Sic Martis tibi seruiant calendæ,
Et cum ture, meroq; victimaq;
Libetur tibi candidas ad aras
Secta plurima quadra de placenta.

Adulatur Domitiano.

Ad cœnam si me diuersa uocaret in astra
Hinc inuitator Cæsaris, inde Iouis.
Astra licet propius, palatia longius essent,
Responsa ad superos hæc referenda darem.
Querite qui malit fieri conuiuia Tonantis,
Me meus in terris Iuppiter ecce tenet.

Ad Condilum.

Que mala sunt domini, quæ serui cōmoda nescis
Condile, qui seruum te gemis esse diu.
Dat tibi securos uilis lecticula somnos,
Peruigil in pluma Caius ecce iacet.
Caius a prima tremebundus luce salutat
Tot dominos, at tu Condile nec dominum.
Quod debes Cai redde inquit Phœbus, & illinc
Cinnamuis, hoc dicit Condile nemo tibi.
Tortorem metuis, podagra, chiragraq; secatur

P iiij

EPIG.

Caius, & mallet uerbera mille pati.

Quod nec mane uomis, nec cunnū Condile lingis,

Non mauis, quam ter Caius esse tuus?

Ad Calatissum.

Addere quid cessas puer immortale salernum?

Quadrantem duplica de seniore cado.

Nunc mihi dic, quis erit, cui te, Calatisse deorum

Sex inbeo cyathos fundere? Caesar erit.

Sutis aptetur decies rosa crinibus, ut sit,

Qui posuit sacra nobile gentis opus.

Nunc bis quina mihi da basia, fiat ut illud

Nomen, ab othrystio quod deus orbe tulit.

De Hippocrate.

Santonica medicata dedit mihi pocula uirga,

Os hominis, mulsum me rogat Hippocrates.

Tam stupidus nunq̄ nec tu puto Glauce fuisti,

Chalcea donanti chrysea qui dederas.

Dulce aliquis munus pro munere poscit amaro,

Accipiat sed si potat in helleboro.

De Athenagora.

Alphicus ante fuit, cœpit nunc Olficus esse,

Vxorem postquam duxit Athenagoras.

Nomen Athenagoræ credis Calistrate uerum?

Si scio, dispeream, quis sit Athenagoras.

Sed puto me uerum Calistrate dicere nomen,

Non ego, sed uester peccat Athenagoras.

De Herode.

Clinicus Herodes trullam subduxerat egro.

Deprehensus dixit, stulte quid ergo bibis?

Ad Iulium.

Rumpitur inuidia quidam carissime Iuli,

Quod me Roma legit, rumpitur inuidia.

LIBER. IX.

Rumpitur inuidia, quod turba semper in omni
Monstratur digito, rumpitur inuidia.

Rumpitur inuidia, tribuit quod Caesar uterque
Ius mihi natorum, rumpitur inuidia.

Rumpitur inuidia, quod rus mihi dulce sub urbe est,
Paruaq; in urbe domus, rumpitur inuidia.

Rumpitur inuidia, quod sum iucundus amicis,
Quod conuina frequens, rumpitur inuidia.

Rumpitur inuidia, quod amatur, quodq; pbamur.
Rumpatur, quisquis rumpitur inuidia.

Ad Ouidium.

Vindemiarum non ubiq; proventus

Cessauit Ouidi, pluuia profluit grandis.

Centum Coranus amphoras aquae fecit.

Ad Atticum de M. Antonio.

Marcus amat nostras Antonius Attice musas,

Charta salutatrix si modo uera refert,

Marcus palladiae non inficianda Tolosae

Gloria, quem genuit pacis amica quies.

Ad Librum.

Tu qui longa potes dispendia ferre uiarum,

I Liber absentis pignus amicitiae.

Vilis eras, fateor, si te nunc mittere tento,

Grande tui pretium muneris auctor erit.

Multum crede mihi refert a fonte bibatur,

Qui fluit, an pigro quem stupet unda lactu.

In Bassum.

Denarijs tribus inuitas, Mane togatum

Obseruare iubes atria Basse tua,

Deinde haerere tuo lateri, praecedere sellam

Aduetulas tecum plus minus ire decem.

Trita quidem nobis togula est, milisq; putrisq;

EPIG.

Denarijs tamen hanc non emo Basse tribus.

Adulatur Domitiano.

Appia quam simili uenerandus in Hercule Casar

Consecrat Ausonia maxima fama uia,

Si cupis Alcide cognoscere facta prioris,

Disce, Libyn domuit, aurea poma tulit.

Peltatam Scythico discinxit amazona nodo,

Addidit Archadio terga leonis apro.

Aripedem filuis ceruum, stymphalidas undis

Abstulit, a stygia cum cane uenit aqua.

Fecundam uetuit reparari mortibus Hydram,

Hesperias thusco lauit in anne boues.

Hac minor Alcides, maior qua gesserit, audi,

Sextus ab albana quem colit arce lapis.

Asseruit possessa malis palatia regnis,

Prima suo gessit pro Ioue bella puer.

Solus Iuleas cum iam retineret habenas,

Tradidit, inq; suo tertius orbe fuit.

Cornua sarmatici ter perfida contudit Istri,

Sudantem geticater niue lauit equum.

Saep̄e recusatos parthos duxisse triumphos

Victor hyperboreo nomen ab orbe tulit.

Templa Deis, mores populis, dedit otia ferro,

Astra suis, caelo sydera, ferta Ioui.

Herculeum tantis numen non sufficit actis,

Tarpeio Deus hic comodat ora patri.

Ad Phœbum.

Quadrigentorum reddis mihi Phœbe tabellas,

Centum da potius mutua Phœbe mihi.

Quare alium, cui te tam uano munere iactes.

Quod tibi non possum soluere Phœbe, meum est.

De Geminis fratribus.

LIBER. X.

Quæ noua tam simileis genuit tibi Leda ministros?

Quæ capta est cygno nupta lacæna alio?

Dat faciem Pollux Hiero, dat Castor Afillo,

Atq; in utroq; nitet tyndaris ore soror.

Ista therapnæis si forma fuisset Amyclis,

Cum uicere duas dona minora deas,

Mansisses Helene, phrygiamq; redisset in urbem

Dardanius gemino cum Ganymede Paris.

M.V. MARTIALIS EPIGRAMMA
TON LIBER DECIMVS.

I NIMIVS VIDEOR, SE

raq; coronide longus

Esse liber, legito pauca, libellus ero.

Terque, quaterq; mihi finitur carmine
paruo

Pagina facta, tibi quam cupis esse breuem.

Ad Lectorem.

Festinata prior decimi mihi cura libelli

E lapsum manibus nunc reuocauit opus.

Nota leges quædam, sed lima rasa recenti.

Pars noua maior erit, lector utriq; faue.

Lector opes nostræ, quem cum mihi Roma dedisset,

Nil tibi quod demus maius habemus, ait.

Pigra per hunc fugies ingrata flumina lethes,

Et meliore tui parte superstes eris.

Marmorâ Messalæ findit caprificus, et audax

Dimidios Crispi mulio ridet equos.

At chartis nec furta nocent, nec sæcula præsent,

Solâq; non norunt hæc monumenta mori.

Ad Priscum.

Vernaculorum dicta, sordidum dentem,